

מה' אשה לאיש (2)

על חכמתו בזה, ידע! כי אין חכם שיכול לדעת איזו אשה תתאים לו למשך שנים רבות כל כך, ומי זאת שתוכל ללדת לו ילדים, ושיעמיד ממנה דור ישרים, ושיהיו ריעים אהובים זל"ז, וכל זאת אין בכח אנוש להבין כלל וכלל. כי הוא מעשה האלהים לבדו. "ומה' אשה לאיש" (משלי יט, ד ועי' מו"ק יח, ב). ועל כן אמר כאן, "ויאמר ה' אלהים", שהיא מדת רחמים שנוהג עם בריותיו, ורוצה בטובתם, והוא יודע את צרכי האדם, וקבע, שלא טוב היות האדם לבדו, ועל כן אמר אעשה לו עזר כנגדו. ולכן על האדם לנהוג בתמימות בכל עניני הזיווג ולבקש ולהתחנן הרבה אל ה' ית' שיזמין זיווגים טובים ומאושרים לו וליוצאי חלציו. "והולך בתום ילך בטח" (משלי י, ט). ותכלית החכמה, לדעת שאין אנו יודעים, וככל שאדם משפיל עצמו ומבטל את תוקפו וגבורתו, ובוטח בה' לבדו, כן יעלה ויצליח, והלך ילך ויגדל, ועלה לא יבול, וכל אשר יעשה יצליח, והיה כעץ שתול על פלגי מים.

המלקט

בכל שידוך ישנו נס כפול

ידוע כי נס דומה לקריעת ים סוף התרחש כאשר בני ישראל נכנסו לארץ ישראל, והירדן נבקע לפניהם, ועם כל זאת, לא הזכירו חז"ל כי זיווגו של אדם דומה לבקיעת הירדן, אלא דוקא לקריעת ים סוף. באור נפלא בדבר כתב רבי פנחס הורוויץ בעל ה"הפלאה" (כתובות ח.), כי ישנו הבדל מהותי בין קריעת ים סוף לבקיעת הירדן. לגבי קריעת ים סוף נאמר: "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם" (שמות יד, כב), ומכך שהנס התקיים משני צדיהם של ישראל. לעומת זאת, לגבי בקיעת הירדן נאמר: "ויעמדו המים היורדים מלמעלה קמו נד אחד... והיורדים על ים הערבה ים המלח תמו נכרתו" (יהושע ג, טז), ומכאן שהמים היורדים על ים מלמעלה נעמדו כחומה, ואילו המים שבצד השני הוסיפו לזרום כטבעם כלפי מטה. נמצא אם כן שבבקיעת הירדן לא היה הנס כי אם מצד אחד בלבד. לפי זה נבין, כי זיווג יש צורך בנס משני הצדדים, דהיינו להתאים את החתן לכלה ואת הכלה לחתן, על כן דומה הדבר לנס הכפול שארע בעת קריעת ים סוף, ולא לנס בקיעת הירדן שהנס היה בצד אחד בלבד.

ספר "ומתוק האור נישואין"

מנין שברכת אשר ברא שמה בסתם ברכת חתנים?

יש לידע, מנין לקח הרמב"ם לקרוא ברכה אחרונה ברכת חתנים בסתם: "בבית חתנים מברכין ברכת חתנים", (הלכות ברכות פרק ב ה"ט) והוא בעצמו כתב בהלכה שאחריה: "ברכה זו שמוסיפין בבית חתנים היא ברכה

שאלה גורלית

שאלת "מצא או מוצא" (ברכות ח.) נשאלת לפני חז"ל במערבא, כלומר בארץ ישראל, ויש התמהים מדוע דוקא במערבא שאלו זאת? יש מבארים עפ"י מה שדנה הגמרא במסכת קידושין (כט.): אם נושא אדם אשה, ואחר כך לומד תורה, לעומת השאלה: ריחיים על צוארו ויעסוק בתורה? ומיישבת הגמרא: "הא לן והא להו", ולפירוש ר"ת בתוס' שם, הא לן, היינו בניי בכל שהם עניים, וצריכים לעמול בפרנסתם, לומדים תורה ואחר כך נושאים אשה, שאם ישאו אשה קודם, יבטלו אותם צרכי הבית מלימודם, הא להו, בני מערבא שהם עשירים, ואין להם טרדות פרנסה, ראוי להם יותר לשאת אשה קודם, כדי ללמוד תורה בטהרה. ולדברי המהרש"א, גם כדי שהאשה תתעסק בצרכי הבית, והוא יהא פנוי ללמוד תורה מתוך מנוחה. ולפי זה מבואר טעם הדבר, שדוקא במערבא שאלו: "מצא או מוצא", וזאת, לפי שבני מערבא נושאים אשה לפני שלומדים תורה, ואם כן אופי האשה ותכונותיה הן חשובות ומכריעות יותר עבורם, אם יתאפשר להם ללמוד תורה מתוך מנוחת הנפש והדעת, ולעלות העבודה התמה, לא כן בניי בכל שכבר זכו לקנין תורה לפני נישואיהם.

ספר "שהשמחה במעונו"

זיווגו של האדם משמים בלבד

ויאמר ה' אלוקים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר פנגדו (בראשית ב, יח)

הנה הפסוק הזה הוא הקדמה מיוחדת, שיחד ה' ית' מאמר מיוחד על ענין בריאת האשה, שיש לעשות עבור האדם, ונאמר בפסוק הזה שם הויה ושם אלהים יחדיו. וצריכם להבין טעם ההקדמה הזאת, והרי היה מספיק במה שנאמר, ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם וגו' (בראשית ב, כא ואילך), שהפסוקים מתארים בפרטות את בריאת האשה, וא"כ מה צורך לנו בנתינת טעם לא טוב היות האדם לבדו וגו'. ונראה שכל הענין הזה בא ללמדנו, כי כל ענין זיווג איש ואשה נתון ביד ה' ית' ולא ביד שום אדם, כי רק הוא ית' לבדו, אשר יצר ועשה את האדם, הוא לבדו יכול להכין לו את זיווגו הראוי לו, ועל כן לא יתלה האדם בחכמתו ובכשרונותיו, שהוא לבדו יכול לחפש ולמצוא את זיווגו. וכבר אמר החכם מכל אדם (משלי ג, ה), "ואל בינתך אל תשען", "ועל זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא" (תהלים לב, ו). ואמרו רבותינו (ברכות ח, א), "לעת מצא" זו אשה, שנאמר (משלי יח, כב), "מצא אשה מצא טוב וגו'", והיינו כי צריך הרבה תפלה אל ה' ית' שיזכה לבת זוג ישרה וכשרה. כי רק התפלה והבטחון יעזרו לו, לקרב ישועתו, והסומך

אחרונה משבע ברכות, וא"כ היא רק חלק מהברכות. ושמה ברכת חתנים קרויה רק כשמברכין כל השבע ברכות, כדבריו (הלכות אישות פ"י ה"ג): **"וצריך לברך ברכת חתנים בבית החתן קודם הנישואין והן שש ברכות"** (ועם ברכת הגפן שבע, שם ה"ד) וכלשון הגמרא בכתובות (ז: ח.א): מברכין ברכת חתנים בעשרה כל שבעה והוא שבאו פנים חדשות מאי מברך: וכו', ושם מנוי בגמרא של שבע הברכות. ונראה, שמקור הרמב"ם הוא האמור בשאלות (חיי שרה סי טז): ת"ר ברכת חתנים בבית חתנים, מאי ברכת חתנים איכא דאמרי אשר ברא ואיכא דאמרי שהשמחה במעונו. והיינו שהתגלה בשאלות זה, שיש שני סוגים ברכת חתנים, סוג אחד **"בבית חתנים"**, והוא אינו מותנה בעשרה ובפנים חדשות, ובו מברכין רק ברכה אחת. וסוג שני של ברכת חתנים, הוא כשמנינו **"שבע ברכות"**, ואז מברכין אותו בשעת הנישואין או לאחר הנישואין בבית חתנים, והוא מותנה בעשרה ובפנים חדשות, וכל אחד מהם נקרא **"ברכת הנישואין"**. ושמה משום זה נאמר נישואין לשון יחיד, לומר, שאף על ברכה אחת יש אופן שתקרא **"נישואין"** *ספר "שבע ברכות"*

הלכה: תפילה עם החתן
המתפלל בבית הכנסת בשעה שהחתן נמצא שם, אבל אינו מתפלל עמהם, נחלקו האחרונים: יש סוברים שאומרים 'תחנון', ואחרים סוברים שאין אומרים 'תחנון'. ועדיף שהחתן לא יהיה נוכח בבית הכנסת בעת אמירת 'תחנון'. ציבור המתפלל בחדר החיצון של בית הכנסת בשעה שהחתן מתפלל בתוך בית הכנסת, אם אין בחדר החיצון ארון קודש ותיבת לקריאת התורה, המתפללים שם נגררים אחר בית הכנסת, והואיל ובבית הכנסת אין אומרים 'תחנון' גם המתפללין בחדר החיצון אין אומרים 'תחנון'. *ספר "הנשואין כהלכתם"*

פתגם: כל-דרכי-איש, ון קעיניו; וְחָתָן רוחות ה'.
ספר משלי

חקירה: בעל חוב מאוחר שגבה, מה שגבה לא גבה
הגבייה לא חלה כלל, או שזכה בנכסים, אלא שהמוקדם טורף ממנו כמו שהוא טורף מהלקוחות מכאן ולהבא. (קובץ שיעורים כתובות שכה: הגבייה חלה)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: לפני הדין
ערב שבת בין השמשות, נכנס יהודי לבית המדרש של בעל חות דעת, כשהוא מתעטף באיצטלא רבנית וחגור באבנט, בעוד שלמעשה היה ידוע בציבור כאיש בור ועם הארץ הנוהג יוהרה ומתהדר בנוצות לא לו. אמר עליו הרב: בעצם הוא נהג לפי הדין, שכן מציינו בגמרא: עם הארץ הלוכש טלית של תלמיד חכם הריהו לו כאוכף לחמור. ובמקום אחר נפסקה הלכה בגמרא: חמור אינו יוצא בשבת חבוש באוכף, אלא אם כן היה האוכף קשור מערב שבת. *ספר "חד וחלק" חלק א' (דף עה)*

מזל טוב לחתן שמואל יעקב ולבתי אביגיל

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, מאיר חיים בן גבי זווריה, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה גיזות בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. **זיווג הגון:** נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גייזל לאוני. **לעילוי נשמת:** גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזו עזיזה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נגימה.

האמירה "כלה נאה וחסודה" לשמח את החתן
והנה בעצם דבר חז"ל: **"כיצד מרקדים לפני הכלה?"** בית הלל אומרים: כלה נאה וחסודה, לכאורה קשה, והרי צריכים לרקוד גם לפני החתן, וכמו שאמרו (ברכות ו:): כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמישה קולות. תרץ בספר: **"תפוחי חיים"**, שהחתן באמת דואג אם יוכל להתנהג כדת משה, ותהיה לו לעזר, וכדאייתא בגמרא (שם ה.ה.) שהיו שואלים אותו: **"מצא או מוצא?"** לכן אומרים לו: **"כלה נאה וחסודה"**, כדי להרגיעו אותו ולעודד אותו, שמצא אשה שתהיה לו לעזר, ואין לו לדאוג על כך. נמצא אפוא שהריקוד והשבח שאומרים לכלה, הוא באמת כדי לשמח את החתן. בזה כותב לפרש המאמר הכתוב (במדבר ו. כד): **"יברכך ה' וישמרך"** דרשו חז"ל (במדבר רבה יא. ה): **"יברכך ה'":** בבנים **"וישמרך":** בבנות, היינו: שיהיו חסודות וצדקניות, והן תשמורנה להיות לעזר לבנים. *ספר "ומתוק האור נישואין"*

נאה, ובכל זאת חסודה
בדברי בית הלל, שאומרים: **"כלה נאה וחסודה"**, לכאורה יש להבין, הרי מעלת **"חסודה"**, היא מעלה גדולה יותר מאשר **"נאה"**, וכיון ששבח את הכלה על היותה **"חסודה"**, מה צריך להוסיף ולומר שהיא גם **"נאה"**? אלא, אומר הרב דוד שמואל, שאם הכלה היתה כעורה, אין זה שבח גדול כל כך שהיא **"חסודה"**, שהרי אין לה במה להתגאות. השבח הגדול הוא אשר הכלה נאה, ובכל זאת היא חסודה, אינה מתגאה ביופיה ואינה מנצלת אותו לשלילה. זוהי המעלה הגדולה. *ספר "ומתוק האור נישואין"*

